

виробництва і предметів споживання, орієнтації цін внутрішнього ринку на рівень світових цін. Державна політика регулювання цін провадиться Кабінетом Міністрів України. Цей процес здійснюється може здійснюватися двома способами – шляхом прямого або непрямого втручання.

Список використаних джерел:

1. Державне регулювання економіки – Чистов: Державне регулювання цін та інфляція – Державне регулювання економіки: Навч. посібник / С. М. Чистов, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. – К.: КНЕУ, 2000. – 316 с.
2. Закон України «Про ціни і ціноутворення» від 21.06.2012 (в ред. від 24.06.2015) № 5007-VI // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 19-20. – Ст.190.
3. Кухар І. І. Державне регулювання ціноутворення в Україні / І. І. Кухар // Науковий простір сучасної Європи: : зб. наук. праць «Логос». – травень 2016. – № 3. – С. 19-20.
4. Мамедова О. Ю. Вплив структури ринку на формування цінової політики / О. Ю. Мамедова // Науковий простір сучасної Європи: : зб. наук. праць «Логос». – травень 2016. – № 3. – С. 16-19.
5. Слупський Б. В., Малюська В. А., Форми та методи державного управління електроенергетичною галуззю / Б. В. Слупський, В. А. Малюська. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej15/txts/12SBVUEG.pdf>. – 2.10.2013.
6. Третяк Г. С. Державне регулювання економіки та економічна політика : навч. Посіб. / Г. С. Третяк, К. М. Бліщук. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. – 128 с.

Веклич В.О.

*кандидат юридичних наук,
заступник завідувача кафедри,
Навчально-науковий Інститут права
імені князя Володимира Великого
Міжрегіональної академії управління персоналом*

КРИТИЧНИЙ РОЗГЛЯД ЗАУВАЖЕНЬ ОЛЕКСІЯ ХАШИМОВА ЩОДО МОЖЛИВИХ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СИСТЕМИ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Ми так любимо джаз і червоне сухе – колір крові.
Де пластинку заїло, жорстоко зашкрябались ноти.
Ти помітив уже, які ми пусті й паперові?
Ти помітив уже, що цей світ сплело бісовим дротом?
Коли чуєш литаври десь віддально – може, це вибух?
Хто нам скаже, якого числа можна вийти із шахти?
Тільки прошу: дозвольте мені підірватись на мінах,
Надто страшно світанок зустріти між ворогами.
Софія Костицька [4]

Значне поширення корупції у наш час зумовлює необхідність знаходження дієвих шляхів щодо її подолання. Зокрема, С. П'ясецька-Устич відзначила: «розвиток тіньової економіки значною мірою визначається

масштабами корупційної діяльності, яка набула в Україні небаченого розмаху як на рівні держави, так і на рівні окремих галузей і регіонів» [7, с. 8]. Доволі ж цікавими у цьому контексті є стислі зауваження О. Хашимова.

У контексті пропозицій згаданого автора (на основі розробленого ним «проекту адміністративної реформи» [8, с. 10-11]) можна виділити такі заходи:

1. Реорганізація міністерств і відомств з їх ліквідацією і/або укрупненням.
2. Передача деяких функцій згаданих відомств на конкурсних засадах недержавним структурам з подальшим виділенням їм мінімально необхідних ресурсів (з презюмуванням зростання якості прийнятих рішень).
3. Забезпечення контролю окресленої системи управління з боку прокуратури.
4. Надання органам прокуратури повноважень щодо повернення вивезених за кордон коштів і активів (у взаємодії з Базельським інститутом управління, який є міжнародним центром у цій сфері).
5. Нейтралізація «прокурорської корупції» шляхом «поновлювального правосуддя, коли за скоєний злочин не саджають до в'язниці, а надають можливість злочинцю компенсувати спричинені збитки (зокрема, і моральні, розмір яких може багаторазово перевищувати матеріальні), спричинені іншим людям, державі й суспільству» [8, с. 11].

У зв'язку з наведеним видається доречним вказати на деякі проблемні нюанси. Передусім, окремі інструменти, що нагадують згадані, свого часу намагалися використовувати в різних державах світу, але не завжди вони були ефективними. Зокрема: «у Римській імперії корупція стала настільки загальною, що корупційні практики стали прийнятною формою поведінки» [5, с. 31]. Свого часу в цьому державному утворенні було вирішено надати право на збір податків приватним особам за умови попередньої компенсації належної суми державі, що призвело до масових зловживань (аналог інструменту «2»), а у сукупності з іншими чинниками – до ліквідації держави.

По-друге, існування лише одного контролюючого органу (інструмент «3») щодо системи у цілому, робить його першочерговою ціллю для обіймання посад індивідами, котрі є підконтрольними особам, причетним до протиправної діяльності. А за умови долучення до цього іноземних розвідувальних органів, ймовірність успішної реалізації подібної мети значно зростає (слід згадати й можливість вжиття спеціальних заходів щодо здобуття впливу на керівних кадрів). У зв'язку з цим може виникнути проблема щодо «контролю контролюючих органів» зі створенням у подальшому низки державних (недержавних) установ і організацій, що сутнісно проблеми не вирішує.

У контексті поновлювального правосуддя (інструмент «5») можна вказати на наступні потенційні ризики:

1. Необхідність повернення незаконно здобутих статків не є достатньою загрозою щодо «невчинення зловживань або правопорушень» (прикладом цього є дещо подібна система, що почала застосовуватися у сучасному Китаї).
2. Об'єктивна зацікавленість третьої сторони у вчиненні правопорушення, як свого часу показав досвід Російської імперії, зумовлює

пошук шляхів для реалізації неправових спонукальних мотивів (зокрема, при існуючих заборонах у XIX – на початку XX сторіч траплялися випадки, коли посадовці вищих рангів сплачували компенсації державі за умови викриття їхніх колег на нижчих рівнях). У підсумку корупція стала одним з інструментів ліквідації Російської імперії, коли незадовго до перемоги саме завдяки цьому інструменту вдалося допровадити і утвердити в країні владу «більшовиків» з подальшою загибеллю багатьох мільйонів осіб у громадянській війні й постачанням до Німеччини значної кількості продуктів харчування й інших ресурсів.

Ключем до розуміння особливостей налагодження в Україні дієвої системи подолання корупції може бути наступне зауваження: «важливо розробити механізми взаємодії державної правоохоронної системи з недержавною. Вже сьогодні зрозуміло, що недержавна система безпеки за своєю суттю є резервною правоохоронною системою в Україні, 80% – її співробітників це ветерани різних правоохоронних органів нашої держави» [6, с. 158]. Тобто, широке долучення до відповідної діяльності недержавних підприємств, установ і організації на противагу корумпованому і бюрократизованому державному апарату в підсумку видається важливим елементом дійсно ефективної системи.

Ю. Дем'янчук у контексті правових реалій зазначає: «створено низку нових правоохоронних органів, таких як Державне бюро розслідувань і Національне антикорупційне бюро. У той же час в їх діяльності є системні недоліки, основними з яких виявилися відсутність чіткості у розмежуванні підслідності між ними, а також підпорядкування різним гілкам влади (Прем'єр-міністрові і Президентові України відповідно)» [3, с. 26]. Тож, є дві важливі принципові засади, що мають враховуватися і у контексті подолання корупції. Зокрема, М. Боднарчук відзначає: «проблематика свободи і відповідальності у правоохоронній діяльності є не тільки філософсько-правовою, а й має яскраво виражений політичний зміст» [2, с. 151]. Таким чином, важливими аспектами системи подолання корупції у підсумку мають постати саме принципи свободи і відповідальності, які мають бути утвердженими не лише у політичному середовищі, але і серед громадян держави. Іншими словами, інституційний концепт є другорядним щодо безпосереднього сприйняття громадянами держави необхідності дотримання належних правових вимог, які стосуються подолання корупції, оскільки від цього, як показала історія сучасної України, залежить не лише добробут громадян країни, але й у подальшій перспективі – їхні життя, а також життя їхніх нащадків. Неврахування цієї обставини перетворювало різні концепції і проекти щодо подолання корупції останніх років на малодієві й малозначні документи для бюрократичного опрацювання.

Цікаво, що В. Башук вказав на наступну особливість: «правова держава в рамках повноважень, встановлених для неї громадянським суспільством, здійснює оперативне управління суспільством» [1, с. 147]. Відкидання ж ролі громадянського суспільства за розглядуваних умов фактично нівелює можливість для утвердження принципів свободи і відповідальності як у контексті системи подолання корупції, так і громадському житті країни. Хоча

разом з цим у якості нагальної постає проблема розробки спеціальних інструментів і механізмів, які придатні саме за сучасних обставин.

Отже, можна констатувати, що зауваження стосовно концептуальних особливостей системи подолання корупції Олексія Хашимова відзначаються певною самобутністю, але їх стислий виклад автором не дозволяє чітко побачити деяких особливостей і системних нюансів, що викликає потребу щодо розгляду загальних рис, запропонованого ним проекту. Відповідно ж, наведені тут критичні зауваження стосуються можливих негативних тенденцій, які можуть виникнути у разі прийняття практично значущих рішень гранично деструктивного характеру в межах ймовірнісних діапазонів, що зумовлені загальними нарисами системи, розробленої О. Хашимовим. Разом з тим слід наголосити, що розробка різних пропозицій, моделей, концепцій і проектів у окресленому контексті, а також їх критичний розгляд і вироблення на цій основі практичних рекомендацій є вагомим передумовою для дійсного подолання корупції в Україні, а також інших країнах світу.

Список використаних джерел:

1. Башук В. В. Філософсько-правовий дискурс громадянського суспільства як основи формування держави соціально-демократичної орієнтації [Текст] / В. В. Башук // Молодий вчений. – 2017. – № 2. – С. 145-148.
2. Боднарчук М. М. Методологічна концепція співвідношення принципів свободи та відповідальності у правоохоронній діяльності [Текст] / М. М. Боднарчук // Молодий вчений. – 2017. – № 2. – С. 149-152.
3. Дем'янчук Ю. Анализ действующих правовых основ противодействия коррупции в Украине / Юрий Дем'янчук // *Legea și viața*. – 2017. – № 4/2. – Р. 23-27.
4. Костицька С. Мілітаре [Електронний ресурс] / Софія Костицька // Вірші, поезія. Клуб поезії. – 2014. – 30 серпня. – Режим доступу: <http://www.poetryclub.com.ua/getroem.php?id=532796> (дата звернення 27.04.2017 р.).
5. Кохан Г. В. Явище політичної корупції: теоретико-методологічний аналіз: монографія / Г. В. Кохан. – К.: НІСД, 2013. – 232 с.
6. Литвиненко В.И. Негосударственная система безопасности предпринимательства как одна из основ инновационного построения современной архитектуры национальной безопасности Украины / В.И. Литвиненко, К.В. Карпова, П.Я. Прыгунов // *Humanities and Social Sciences*. – 2013. – Vol. XVIII. – Issue 20. – № 3. – Р. 153-161.
7. П'ясецька-Устич С.В. Корупція як системне явище в економіці України / С.В. П'ясецька-Устич // *Причорноморські економічні студії*. – 2016. – Випуск 6. – С. 5-10.
8. Хашимов А. Украина-2015: через разногласия к единению и прогрессу / Алексей Хашимов // *ПерсонаL*. – 2014. – № 6. – С. 6-12.